

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

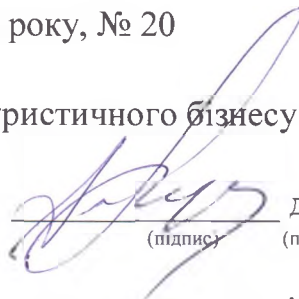
28 серпня 2024 року, протокол № 19

Розробник програми: кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 27 серпня 2024 року, № 20

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

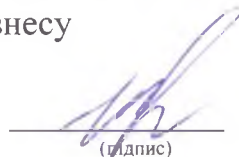

доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28 серпня 2024 року, № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

доц. Олена МИКОЛЕНКО
(прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. директора навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«__» _____ 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ПРІОРИТЕТИ
ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇН**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини» _____
(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» _____
(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії» _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

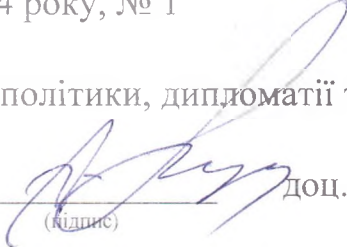
17 вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від 3 вересня 2024 року, № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

_____
(підпис) доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

_____
(підпис) доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від 17 вересня 2024 року, № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____
(підпис) доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічні пріоритети латиноамериканських країн» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни – вивчення зовнішньоекономічних пріоритетів держав Латинської Америки, особливостей розвитку співробітництва латиноамериканських держав.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти отримують знання щодо особливостей і факторів, які впливають на формування зовнішньої політики країн Латинської Америки, а також основних проблем та сучасних форм співробітництва на континенті.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 16 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини. Передбачені робочою групою.

СК15. Здатність оцінювати особливості та традиції політичної поведінки країн світу в контексті об'єктивних потреб і можливостей розвитку міжнародних стосунків.

СК16. Здатність аналізувати внутрішні та зовнішні чинники розвитку регіональних спільнот (геополітичних, географічних, економічних, цивілізаційних та інших, регіональні угруповання, країни та регіони як суб'єкти міжнародних відносин та глобальної конкуренції).

СК17. Здатність здійснювати компаративний аналіз певного регіону (групи країн), враховуючи історичний, культурний, економічний, політичний розвиток.

СК18 Здатність аналізувати розвиток міжнародних регіонів (Північної Америки, Європи, Східної та Південно-Східної Азії, Латинської Америки, Африки) і окремо взятих країн, регіональних та міжрегіональних організацій.

СК19 Здатність оцінювати регіональні комплекси безпеки та військово-політичного співробітництва країн та регіонів світу.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни		
за вибором		
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання	
Рік підготовки		
4-й		-
Семестр		
8-й		-
Лекції		
24 год.		-
Семінарські заняття		
12 год.		-
Лабораторні заняття		
год.		-
Самостійна робота		
54 год.		-
в тому числі індивідуальні завдання		
-		-

1.6. Заплановані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до ОПП:

Програмні результати навчання:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні довідки.

РН 27. – знання актуальних проблем міжнародних відносин в Латинській Америці

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1.

Латинська Америка: етапи розвитку регіону

Геополітичні, природно-кліматичні, етно-демографічні, культурно-цивілізаційні, історичні, суспільно-економічні особливості розвитку країн Латинської Америки. Цивілізації доколумбової Америки. Європейська колонізація континенту та її наслідки. Антиколоніальна боротьба та війна за незалежність у 1810 – 1826 рр. Міжнародне та внутрішньополітичне становище країн Латинської Америки після Визвольної війни. Країни Латинської Америки: проблема вибору шляхів розвитку у другій половині XIX ст. Міжнародне становище латиноамериканських держав на початку XX ст. Революція в Мексиці 1910 – 1920 рр. та її міжнародне значення. Суспільно-політичні процеси в країнах Латинської Америки в міжвоєнний період та в роки Другої Світової війни. Політичні рухи в країнах Латинської Америки у 1950–1980-х рр. Особливості розвитку регіону наприкінці XX – у XXI ст.

Тема № 2.

Особливості економічного розвитку латиноамериканського регіону

Економіко-господарська характеристика країн Латинської Америки. Основні тенденції економічного розвитку держав Латинської Америки в XIX – першій чверті XXI ст. Роль та місце країн Латинської Америки в світовому господарстві. Країни регіону в системі зовнішньоекономічних зв'язків. Структура зовнішньої торгівлі провідних держав Латинської Америки. Роль іноземних інвестицій у розвитку регіону.

Тема № 3.

Проблеми соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки

Проблема забезпечення сталого розвитку в країнах Латинської Америки. Ресурсна економіка та спроби індустріальної модернізації в латиноамериканських країнах. Проблеми енергетичної залежності держав Латинської Америки. Проблема бідності в країнах Латинської Америки та спроби її подолання. Проблема злочинності та її вплив на розвиток міждержавних стосунків у Латинській Америці. Міграційні процеси в Латинській Америці як фактор міжнародних відносин у регіоні. Екологічні проблеми в Латинській Америці та спроби їх подолання.

Тема № 4.

Країни Латинської Америки: особливості міждержавних економічних відносин

Геоелектронічна роль латиноамериканського регіону на сучасному етапі. Нафтовий фактор та його вплив на міжнародні процеси в Латинській Америці. Провідні держави континенту та основні протиріччя між ними. Особливості зовнішньоекономічної діяльності провідних держав Латинської Америки на сучасному етапі. Основні тенденції торговельно-економічної взаємодії країн Латинської Америки. Проблеми економічної конкуренції в Латинській Америці. Глобалізація як фактор впливу на внутрішні процеси в латиноамериканських країнах.

Тема № 5.

Інтеграційні процеси в Латинській Америці

Формування латиноамериканських економічних та політичних угруповань. Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ), Андська група, Група РІО, СЕЛАК, МЕРКОСУР, Карибське співтовариство та Карибський спільний ринок (Кариком), Асоціація Карибських держав (АКД), ЦАІ, ЦАЗР, центральноамериканський спільний ринок. «Перезавантаження» міжамериканських відносин та пошук нових форм міждержавної взаємодії. Реформа ОАД, нові інтеграційні ініціативи. Особливості латиноамериканського регіоналізму.

Тема № 6.

Позарегіональні актори: роль та місце в системі міжнародних економічних відносин у Латинській Америці

Латинська Америка та зовнішньоекономічні інтереси США. Китай як позарегіональний актор у Латинській Америці. Особливості економічної взаємодії країн Латинської Америки та Європейського Союзу. Економічні відносини держав Піренейського півострова з країнами латиноамериканського регіону в контексті розвитку ібероамериканської спільноти націй.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Латинська Америка: основні етапи розвитку регіону	15	4	2			9
Тема 2. Особливості економічного розвитку латиноамериканського регіону	15	4	2			9
Тема 3. Проблеми соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки	15	4	2			9
Тема 4. Країни Латинської Америки: особливості міждержавних економічних відносин	15	4	2			9
Тема 5. Інтеграційні процеси в Латинській Америці	15	4	2			9
Тема 6. Позарегіональні актори: роль та місце в системі міжнародних економічних відносин у Латинській Америці	15	4	2			9
Усього годин	90	24	12			54

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Латинська Америка: основні етапи розвитку регіону	2
2	Особливості економічного розвитку латиноамериканського регіону	2
3	Проблеми соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки	2
4	Країни Латинської Америки: особливості міждержавних економічних відносин	2
5	Інтеграційні процеси в Латинській Америці	2
6	Позарегіональні актори: роль та місце в системі міжнародних економічних відносин у Латинській Америці	2
	Разом	12

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до усного опитування на тему «Латинська Америка: основні етапи розвитку регіону» з наступних питань: геополітичні, природно-кліматичні, етно-демографічні, культурно-цивілізаційні, історичні, суспільно-економічні особливості розвитку країн Латинської Америки. Колонізація континенту та її наслідки. Антиколоніальна боротьба та її	9

	результати. Процес становлення незалежних держав у Латинській Америці та специфіка їх розвитку у XIX – першій половині XX ст.	
2	Підготовка до усного опитування на тему «Особливості економічного розвитку латиноамериканського регіону» з наступних питань: Економіко-господарська характеристика країн Латинської Америки. Основні тенденції економічного розвитку держав Латинської Америки в XIX – першій чверті XXI ст Роль країн Латинської Америки в світовому господарстві. Країни регіону в системі зовнішньоекономічних зв'язків.	9
3	Підготовка до усного опитування на тему «Проблеми соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки» з наступних питань: Проблема бідності в країнах Латинської Америки та спроби її подолання. Проблема злочинності та її вплив на розвиток міждержавних стосунків у Латинській Америці. Міграційні процеси в Латинській Америці як фактор міжнародних відносин у регіоні.	9
4	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Латинської Америки: особливості міждержавних економічних відносин» з наступних питань: Особливості зовнішньоекономічної діяльності провідних держав Латинської Америки на сучасному етапі. Основні тенденції торговельно-економічної взаємодії країн Латинської Америки. Проблеми економічної конкуренції в Латинській Америці. Нафтовий фактор та його вплив на міжнародні процеси в Латинській Америці.	9
5	«Інтеграційні процеси в Латинській Америці» з наступних питань: регіональна інтеграція країн Латинської Америки та її специфіка, роль та місце країн Латинської Америки в глобалізаційних процесах, міждержавні економічні об'єднання в Латинській Америці.	9
6	Підготовка до усного опитування на тему «Позарегіональні актори: роль та місце в системі міжнародних економічних відносин у Латинській Америці» з наступних питань: Латинська Америка та зовнішньополітичні інтереси США. Китай як позарегіональний актор у Латинській Америці. Особливості економічної взаємодії країн Латинської Америки та Європейського Союзу. Стан та перспективи розвитку економічних відносин країн Піренейського півострова з країнами латиноамериканського регіону.	9
	Разом	54

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом дисципліни.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під методом навчання розуміємо спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача, направленої на досягнення мети вивчення дисципліни, рішення завдань виховання і розвитку студента в процесі навчання. Тобто, це – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) семінарські заняття, в) самостійна робота студентів, г) консультації.

На основі підходу за джерелами знань розмежовують три групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

До словесних відносяться: лекцію, розповідь; пояснення; бесіду, яку за місцем у навчальному процесі, розрізняють на вступну, поточну й підсумкову.

Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації, ілюстрації та спостережень. Ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Практичні методи навчання (реферати, доповіді) спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмій і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу. Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань та сприяє закріпленню знань, отриманих на лекції.

За характером логіки пізнання в навчальному процесі природно використовуються методи, відповідні логіці. Це – аналіз, синтез, індукція, дедукція. Вони можуть діяти й у певному взаємозв'язку.

Залежно від рівня розумової активності студентів виділяють такі методи навчання: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий, дослідницький.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та семінарських занять (групова дискусія);
- контроль засвоєння теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмій проводити дослідження та презентувати результати дослідницької роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Сума балів, які студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення залікової роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умій та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти протягом семестру повинен набрати не менше 10 балів (поточна успішність). В умовах дії обставин непоборної сили, як виняток, студент може бути допущеним з меншою кількістю балів.

Залік складається в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішньоекономічні пріоритети латиноамериканських країн». Залікова робота включає 40 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка, яку здобувач вищої освіти має можливість отримати за результатами залікової роботи, складає 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів за вивчення дисципліни складає 100 балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль та самостійна робота						Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	40	100
10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії поточного оцінювання знань студентів
10	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом; виявляє творчі здібності; здатен самостійно ставити та вирішувати завдання; самостійно знаходити та використовувати матеріал; вільно самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє вміння самостійно робити висновки; студент активно працює протягом семінарського заняття; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь обов'язково супроводжується інформативною презентацією.
9	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію; зроблені аргументовані висновки; студент активно працює протягом усього семінарського заняття; демонструє глибоке володіння лекційним матеріалом; здатний висловлювати власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; студент активно працює протягом семінарського заняття; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь супроводжується презентацією.
8	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом; обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити та розв'язувати завдання; самостійно оцінює життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; відповідь супроводжується презентацією; під час відповідей на додаткові запитання мають місце деякі неточності.
7	Студент демонструє достатньо систематизовані знання навчального матеріалу; аргументовано використовує їх; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх під час усних виступів та письмових відповідей; розкриває зміст теоретичних питань; відповідь супроводжується презентацією, яка містить певні неточності; при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі незначні помилки.
6	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності; студент припускається помилок, відповідаючи на додаткові питання; відповідь супроводжується презентацією, в оформленні якої присутні серйозні помилки.
	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; студент в цілому

5	оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
4	Відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає їх зміст під час усних виступів та письмових відповідей; недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому неточності; відповіді на запитання містять логічні та фактографічні помилки; відповідь не супроводжується презентацією.
3	Студент частково володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому суттєві помилки; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей; відсутні відповіді на додаткові запитання; відповідь не супроводжується презентацією.
2	Студент демонструє фрагментарні знання; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; відповідь не супроводжується презентацією.
1	Студент досить слабо володіє навчальним матеріалом; не відповідає на додаткові питання; презентація відсутня.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	Зараховано
70 – 89	
50 – 69	
0 – 49	Не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барабаш О.В. Владно-ресурсні аспекти геополітики і формування ризиків стосовно країн Латинської Америки і Карибського басейну. *Вісник ДонНУ імені Василя Стуса, Серія: Політичні науки*. 2019. С. 30 – 41.
2. Бессараб Т. Особливості латиноамериканського регіоналізму в контексті регіональної безпеки. *Політичні науки*. 2016. Вип. 2. № 1. С. 1–8.
3. Бобровник В.М., Коляда О.В. Основні інтереси США у країнах «третього світу». *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 11 – 17.
4. Бредіхін А.В. Зовнішня політика Аргентини. *Наукові праці. Серія: Історичні науки*. 2004. Т. 37. Вип. 24. С. 71 – 74.
5. Весела Н.Л. Взаємодія ЄС та Латинської Америки в контексті глобальних кліматичних змін. *Європейський Союз у мінливому світі: Монографія / за ред. В.В. Копійки*. Київ: О. Зень, 2022. С. 195 – 214.
6. Галушка Є.О., Галушка М.Є. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Латинської Америки та перспективи їх розвитку. *Глобальні та національні проблеми економік / Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 4. С. 50 – 56.
7. Головченко В. Регіонознавство: Азія, Африка й Латинська Америка: навчальний посібник. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013, 352 с.
8. Гольцов А.Г. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Країнознавство» (нові незалежні держави), «Країнознавство» (країни Європи та Північної Америки), «Країнознавство» (країни Азії, Австралії та Океанії), «Країнознавство» (країни Африки та Латинської Америки) (для бакалаврів), Київ, МАУП, 2008, 110 с.
9. Заболотна М.Ф. Особливості формування інтеграційного курсу в програмах «лівих» політичних партій країн Латинської Америки. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2016. Вип. 15. С. 210 – 216.
10. Зовнішня політика країн Латинської Америки: навчальний посібник / Н.В. Гаврилова (ред.), М.В. Булик, О.Л. Гільченко, Ю.В. Константинова. Маріуполь: МДУ, 2020. 3 97 с.
11. Космина В. Латинська Америка після «лівого повороту»: нові виклики. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2017. Т. 28 (67). № 2. С. 52 – 59.
12. Космина В. «Лівий поворот» у Латинській Америці на початку ХХІ ст.: цивілізаційні виклики. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 60 – 66.
13. Кулінич Т.О. Розвиток взаємин країн Латинської Америки та Європейського Союзу в контексті ібероамериканської спільноти націй. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 118 (Ч. І). 2014. С. 76 – 89.
14. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. Київ–Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 677 с.
15. Спіцин А.Г. Латинська Америка на початку ХХІ століття: основні тенденції соціально-політичного і економічного розвитку. *Вісник МДЛУ*. 2011. № 2 (608). С. 141 – 152.

16. Ткач О., Ткач А. Стратегії іноземних інвестицій в зовнішньоекономічних та зовнішньополітичних відносинах країн Латинської Америки (на прикладі Аргентини). *Наукові записки / ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. Вип. 2 (98). С. 299 – 323.
17. Bush G.W. *Decision points*. New York, Broadway: Paperbacks. 2010. 497 p.
18. Clinton B. *My life*. New York, Alfred A. Knopf. 2004. 957 p.
19. Haibin Niu. A New Era of China-Latin America Relations. *Anuario de Integración*. 2015. 11. P. 39 – 51.
20. Lopes, Dawisson Belém, Pimenta de Faria, Carlos Aurélio, Santos, Manoel. Foreign Policy Analysis in Latin American democracies: the case for a research protocol. *Revista Brasileira de Política Internacional / Instituto Brasileiro de Relações Internacionais*. Brasília, Brasil. Vol. 59. №. 1. 2016. P. 1 – 17.
21. Merke F., Reynoso D., Schenoni L. Foreign policy change in Latin America: Exploring a Middle-Range Concept. *Latin American research review*. 2020. Vol. 55 (3). P. 413–429.
22. Powel C., Persico J. E. *My American journey*. New York, Ballantine books. 1995. 640 p.
23. Rice C. *No higher honor. A memoir of my years in Washington*. New York, Broadway: Paperbacks. 2011. 765 p.

Допоміжна

1. Вакарчук К.В. Інтеграційні процеси в країнах ібероамериканського світу. *Актуальні проблеми політики*. Одеса. 2017. Вип. 58.
2. Зазуляк З. Фактор США у регіоні Латинської Америки на сучасному етапі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 120 (Ч. I). 2014. С. 173 – 181.
3. Коваленко А. Роль іспанського капіталу в країнах Латинської Америки наприкінці ХХ – початку ХХІ століття. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Міжнародні відносини». 2013. Вип. 3. С. 205 – 218.
4. Конопка Н.О., Костів Б.Б. Проблеми енергетичної залежності держав Центральної Америки і Карибського басейну. *Політичне життя*. 2018. Вип. 2. С. 118 – 124.
5. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навчальний посібник. Київ: Знання, 2013. 677 с.
6. Пахомов В.Ф., Чувпило О.О. Наливайченко В.О., Юрченко О.О. Міжамериканська система у контексті міжнародних відносин. Навчальний посібник. Харків: ІСМВ. 2006. 184 с.
7. Піддубний. І.А. Історія країн Латинської Америки. Острівні країни Карибського басейну. Гайана, Сурінам, Гвіана: навч. пос. / Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 192 с.
8. Сарнацький О.П., Корчєбний Р.С. Розвиток економічних інтеграційних процесів у Латинській Америці в 60 – 80-х рр. ХХ ст. *Economics Bulletin*. 2018. № 1. С. 48 – 54.
9. Тихомирова Є. Глобальний контекст зовнішньої регіональної політики ЄС: Латинська Америка. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. РОЗДІЛ II. Проблеми двостороннього й багатостороннього міждержавного співробітництва*. 2013. Вип. 9. С. С. 39 – 45.
10. Якубовський С.О., Сарнацький О.П. Особливості регіональної економічної інтеграції латиноамериканських держав на початку ХХІ століття. *Економічний вісник*. 2018. № 2. С. 70 – 78.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Богданова Т. „Боліваріанська альтернатива для Америки” та її місце у процесах Американської інтеграції. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/26585/53-Bogdanova.pdf?sequence=1>
2. Бикова О. Внутрішня і зовнішня політика Бразилії за президентства Болсонару. 20 листопада 2021 р. / Аналітичний центр ADASTRA. URL: <https://adastra.org.ua/blog/vnutrishnya-i-zovnishnya-politika-braziliyi-za-prezidentstva-bolsonaru>
3. Бикова О. Особливості зовнішньої політики Аргентини у XXI сторіччі. 28 вересня 2021 р. / Аналітичний центр ADASTRA. URL: <https://adastra.org.ua/blog/osoblivosti-zovnishnoyi-politiki-argentini-u-hhi-storichchi>
4. Бурейко Н. Імміграція з Латинської Америки до США: дилеми сучасного світоустрою. 13. 06. 2016. / Українська призма. Рада зовнішньої політики. URL: <http://prismua.org/immigration-latin-america-united-states-dilemma-modern-world/>
5. Вакарчук К. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики Китаю / Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «Борисфен Інтел». 16. 06. 2020. URL: <https://bintel.org.ua/publication/regions/america/latinoamerikanskij-vektor-politiki-kitayu/>
6. Кіреєва К. Актуальні тенденції внутрішньої і зовнішньої політики держав Латинської Америки та Карибського басейну: висновки для України. 27 серпня 2024 / Зовнішня політика України. Аналітичний портал Adastra fellows. URL: <https://analytics.intsecurity.org/latin-america-trends-ukraine/>
7. Киридон А., Аладіна О., Гусейнова О. Латинська Америка в сучасному світі: основні тенденції розвитку. *Науковий вісник. Економіка. Право. Політологія. Туризм*. 2010. Т.1. № 1. С. 142 – 147. URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/2945>
8. Кулінич Т. О. Розвиток взаємин країн Латинської Америки та Європейського Союзу в контексті ібероамериканської спільноти націй. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 118. (Ч. I). 2014. С. 76–89. URL: [http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=apmv_2014_118\(1\)_10](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=apmv_2014_118(1)_10)
9. Откидач О. Міграційні кризи в Латинській Америці: причини, тенденції, наслідки. 21 жовтня 2021 р. / Аналітичний центр ADASTRA. URL: <https://adastra.org.ua/blog/migracijni-krizi-v-latinskij-americi-prichini-tendenciyi-naslidki>
10. Ткач А.І. Політика США щодо країн Латинської Америки в період президентства Обами. *Політологічний вісник*. 2015. Вип. 79. С. 490 – 499. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pv_2015_79_50
11. Шевченко Н. Латинська Америка у регіональних та глобальних міжнародних процесах. 24. 04. 2023. / Українська призма. Рада зовнішньої політики. URL: https://prismua.org/lacb_4/

12. Aguirre L. M. Relations Between Latin America and the United States: Balance and Prospects. P. 16 – 22. URL: http://biblioteca.clacso.edu.ar/clacso/sur-sur/20100711014703/2_Aguirre.pdf
13. Contemporary Latin American thinking on International Relations: theoretical, conceptual and methodological contributions. *Revista Brasileira de Política Internacional*. 2016. 59 (1). P. 1 – 32. URL: <https://www.scielo.br/j/rbpi/a/hPzbpPMSvbLvBRKfbbXZjPc/?format=pdf&lang=en>
14. Foreign Policy Analysis in Latin American democracies: the case for a research protocol. *Revista Brasileira de Política Internacional*. 2016. 59 (1). P. 1 – 18. URL: <https://www.redalyc.org/pdf/358/35845665006.pdf>
15. Frasson-Quenoz F. Latin American Thinking in International Relations Reloaded. *Oasis*. № 23. Enero-Junio. 2016. P. 53–75. URL: <file:///C:/Users/Downloads/Dialnet-LatinAmericanThinkingInInternationalRelationsReloa-5567513.pdf>
16. Latin America and the Caribbean: U.S. Policy Overview. November 23. 2022. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/IF10460.pdf>
17. Niu H. A New Era of China-Latin America Relations. *Anuario de Integración*. 2015. № 11. P. 39 – 51. URL: <http://www.cries.org/wp-content/uploads/2016/02/03-Niu.pdf>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішньоекономічні пріоритети латиноамериканських країн».